

NACIONALNI SEMINAR

ZBORNIK SAŽETAKA

KARCINOMI GRLIĆA MATERICE

SAVREMENI ASPEKTI PREVENCIJE I LEČENJA

ISTORIJAT GINEKOLOŠKO-AKUŠERSKE SLUŽBE U ZAJEČARU

Zaječar, 11.09.2026. godine

Glasilo zaječarske podružnice Srpskog lekarskog društva
The Bulletin of the Zaječar branch of the Serbian Medical Association

Izlazi od 1976.
has been published since 1976.

UREDNIŠTVO/ EDITORIAL

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK/ EDITOR-IN-CHIEF & RESPONSIBLE EDITOR

Prim Dr Sc med Dušan Bastać /MD, MSc, PhD, FESC/, Zaječar

POMOĆNIK GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA/ ASSISTANT EDITOR

Prim Dr sci med Biserka Tirmeštajn-Janković /MD, MSc, PhD/, Zaječar
Dr med Zoran Jelenković /MD/, Zaječar

ČLANOVI UREDNIŠTVA TMG

Prim Mr Sc Dr med Bratimirka Jelenković /MD, MSc, PhD/, Zaječar
Mr Sc Dr med Zoran Joksimović /MD, MSc, /, Bor
Dr med Marija Ilić /MD/, Zaječar

SEKRETARI UREDNIŠTVA/ EDITORIAL SECRETARIES

Dr med Anastasija Raščanin /MD/, Zaječar
Dr med Ivana Arandelović /MD/, Zaječar

TEHNIČKI UREDNIK/ TECHNICAL EDITOR

Petar Basić, Zaječar

UREĐIVAČKI ODBOR/EDITORIAL BOARD

Akademik Prof. Dr Dragan Micić /MD, PhD/, Beograd
Prof. Dr Nebojša Paunković /MD, MSc, PhD/, Zaječar,
Prim Dr Radoš Žikić (MD), Zaječar,
Prim Dr Sc med Dušan Bastać /MD, MSc, PhD/, Zaječar
Prof. Dr Biljana Kocić /MD, PhD/, Niš
Prof. Dr. Goran Bjelaković /MD, PhD/, Niš
Doc. Dr Bojana Stamenković /assist. prof, MD, PhD/, Niš
Prim Dr sci. med. Petar Paunović /MD, PhD/, Rajac
Prim Mr Sc Dr med Bratimirka Jelenković /MD, MSc, PhD/, Zaječar
Prim Dr sci med Biserka Tirmeštajn-Janković /MD, MSc, PhD/, Zaječar
Prim Dr sci. med. Aleksandar Aleksić, /MD, MSc, PhD/, Zaječar
Prim Dr sci. med. Vladimir Mitov, /MD, MSc, PhD/, Zaječar
Prim Mr. sci. med. Dr Predrag Marušić /MD, MSc/, Zaječar
Prim Mr. sci. med. Dr Olica Radovanović /MD, MSc/, Zaječar
Prim Dr sci. med Željka Aleksić /MD, MSc, PhD/, Zaječar
Dr Emil Vlajić /MD/, Zaječar

LEKTORI/PROOFREADERS

Srpski jezik/Serbian language:

Prof srpskog jezika Violeta Simić, philologist, Zaječar

Engleski jezik/English language:

Prof engleskog jezika Slobodanka Stanković Petrović, philologist Zaječar
Milan Jovanović, stručni prevodilac za engleski jezik

VLASNIK I IZDAVAČ/OWNER AND PUBLISHER

Srpsko lekarsko društvo, podružnica Zaječar/
Serbian Medical Society, Branch of Zaječar
web adresa/web address: www.sldzajecar.org.rs

ADRESA REDAKCIJE/EDITORIAL OFFICE

Timočki medicinski glasnik
Zdravstveni centar Zaječar
Pedijatrijska služba
Rasadnička bb, 19000 Zaječar

ADRESA ELEKTRONSKE POŠTE/E-MAIL

tmglasnik@gmail.com
dusanbastac@gmail.com

WEB ADRESA/WEB ADDRESS

www.tmg.org.rs

Časopis izlazi četiri puta godišnje./The Journal is published four times per year.

TEKUĆI RAČUN/ CURRENT ACCOUNT

Srpsko lekarsko društvo, podružnica Zaječar 205-167929-22

ŠTAMPA/PRINTED BY

Spasa, Knjaževac

TIRAŽ/CIRCULATION 500 primeraka/500 copies

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

61

TIMOČKI medicinski glasnik /
glavni i odgovorni urednik Prim Dr Sc med
Dušan Bastać; - God. 1, br. 1 (1976)-
- Zaječar : Srpsko lekarsko društvo,
podružnica Zaječar, 1976- (Knjaževac :
Spasa). - 30 cm

Dostupno i na: <http://www.tmg.org.rs>. -
Tromesečno
ISSN 0350-2899 = Timočki medicinski glasnik
COBISS.SR-ID 5508610

**TJMOČKI
MEDICINSKI
GLASNIK**

**TJMOK
MEDICAL
GAZETTE**

Objavljeni sažeci u zborniku ne podležu stručnoj recenziji ni lektorisanju i štampaju se u obliku u kojem su ih autori poslali. Za sve stručne navode i jezičke greške odgovornost snose isključivo autori.

*Organizacioni odbor TMD
Uredništvo TMG*

**Karcinomi grlića materice –
savremeni aspekti prevencije i lečenja
NACIONALNI SEMINAR**

SPISAK PREDAVAČA

Prof. dr Vesna Kesić. Emeritus profesor. Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu. Uža naučna oblast: Ginekološka onkologija. **TEMA: Prevencija karcinoma grlića materice.**

Doc. dr Lazar Nejković. GAK „Narodni front“, Beograd. Uža naučna oblast: Ginekološka onkologija. **TEMA: Hirurgija i karcinom grlića materice.**

Ass. dr Jelena Štulić. Klinički asistent, GAK „Narodni front“, Beograd. Uža naučna oblast: Ginekološka onkologija. **TEMA: HPV GENOTIPIZACIJA KAO ALAT U PROCENI RIZIKA NAKON LEČENJA HSIL/CIN2-3: DA LI GENOTIP MENJA KLINIČKE ODLUKE?**

Dr Mirko Trailović, specijalista ginekologije i akušerstva, ZC Zaječar. Uža naučna oblast: Ginekologija i akušerstvo. **TEMA: Konizacije u Zaječaru 2025. godine.**

Prim. dr Vera Najdanović Mandić, specijalista ginekologije i akušerstva. Uža naučna oblast: Ginekologija i akušerstvo, citologija. Privatna ordinacija „Harmony“, Zaječar. **TEMA: 30 godina skrininga raka grlića materice u Zaječaru.**

Organizatori:

SLD - Podružnica Zaječar i Zdravstveni centar Zaječar

Подружница Зајечар

PROGRAM KONTINUIRANE EDUKACIJE

Vreme	Trajanje	Aktivnost / Tema predavanja		
11:15 – 12:00	45 min	Registracija učesnika		
11:40 – 12:00	20 min	Ulazni test provere znanja (<i>tokom završnice registracije</i>)		
12:00 – 12:05	05 min	Otvaranje seminara i pozdravna reč		
12:05 – 12:30	25 min	Tema 1: Prevencija raka grlića materice: Primarna, sekundarna i tercijarna prevencija	Predavanje	Prof.dr Vesna Kesić
12:30 – 12:55	25 min	Tema 2: 30 godina skrininga raka grlića materice u Zaječaru...: Osvrt na epidemiološke podatke i značaj sistematskih pregleda	Predavanje	Prim. dr Vera Najdanović Mandić
12:55 – 13:20	25 min	Tema 3: Konizacije u Zaječaru 2025. godine.	Predavanje	Dr Mirko Trailović
13:20 – 13:52	32 min	Prva diskusija: Fokus na organizaciju skrininga, lokalnu epidemiologiju i praktične aspekte ekscizionih tehnika		
13:52 – 14:07	15 min	Pauza za osveženje (<i>ne ulazi u efektivnu satnicu programa</i>)		
14:07 – 14:32	25 min	Tema 4: Savremeni principi hirurškog lečenja karcinoma grlića materice	Predavanje	Doc dr Lazar Nejkić
14:32 – 14:58	26 min	Tema 5: HPV genotipizacija kao alat u proceni rizika nakon lečenja HSIL/CIN2-3: da li genotip menja kliničke odluke?	Predavanje	Ass dr Jelena Štulić
14:58 – 15:30	32 min	Druga diskusija: Fokus na personalizovanu onkohirurgiju, postterapijsko praćenje i analizu kliničkih smernica		
15:30 – 15:40	10 min	Sponzorisano predavanje	Predavanje	
15:40 – 15:50	10 min	Istorijat ginekološko-akušerske službe u Zaječaru	Prezentacija	Prim. dr Vera Najdanović Mandić
15:50 – 16:10	20 min	Izlazni test provere znanja i evaluacija skupa		
16:10	—	Zatvaranje seminara i podela sertifikata		

SAŽETAK PROGRAMA KONTINUIRANE EDUKACIJE

Karcinom grlića materice i dalje predstavlja jedan od najznačajnijih javno zdravstvenih izazova na globalnom nivou, ali i unutar Republike Srbije. Podaci iz registra za rak pokazuju da Zaječarski okrug beleži izuzetno visoku stopu incidence od 41,5 na 100.000 žena, što je znatno iznad proseka Centralne Srbije (30,8 na 100.000), potvrđujući neophodnost kontinuirane edukacije i optimizacije preventive. Strategija kontrole ove bolesti uspešno se sprovodi kroz tri bazična stuba: primarnu (HPV vakcinacija), sekundarnu (skrining) i tercijarnu prevenciju (blagovremeno uklanjanje premalignih lezija).

U domenu primarne prevencije, dvadesetogodišnje globalno iskustvo potvrđuje da profilaktička HPV vakcinacija dečaka i devojčica uzrasta od 9 do 15 godina pruža najefikasniju zaštitu od infekcije visokorizičnim tipovima virusa. Kada je reč o skriningu, težište se sve više pomera sa klasične citologije (Papanikolau test) na primarni HPV skrining kod žena starijih od 35 godina, s obzirom na to da se u mlađoj populaciji infekcija u 85% slučajeva spontano eliminiše tokom dve godine.

U domenu tercijarne prevencije i terapijskog menadžmenta intraepitelnih lezija visokog stepena (HSIL/CIN2-3), minimalno invazivne metode poput ekscizije zamkom (Loop/LEEP) uspešno su zamenile klasičnu konizaciju nožem. LEEP metoda obezbeđuje visoku efikasnost i kraći oporavak uočujući reproduktivne funkcije, iako nosi rizik od blagog termičkog oštećenja ivica uzorka. Integracija HPV genotipizacije nakon ekscizionog lečenja postaje ključni prognostički alat. Klinička istraživanja pokazuju da je genotip HPV16 najzastupljeniji (49,7%) i direktno povezan sa nepovoljnijim patohistološkim karakteristikama i pozitivnim marginama, što zahteva strogo individualizovan postterapijski monitoring. Konačno, u lečenju ranih stadijuma invazivnog karcinoma, savremena onkoginekologija napušta univerzalni radikalni pristup i prelazi na personalizovanu hirurgiju. Najnoviji klinički dokazi I revidirane ESGO/ESTRO/ESP smernice opravdavaju hiruršku deskalaciju (manje radikalne zahvate i poštredne operacije) kod pažljivo selektovanih pacijentkinja sa niskim rizikom, pružajući podjednaku onkološku sigurnost uz očuvanje kvaliteta života i fertiliteta.

LITERATURA / REFERENCE

1. Cibula D, Planchamp F, Fischerova D, et al. ESGO/ESTRO/ESP Guidelines for the management of patients with cervical cancer – Update 2023. *Int J Gynecol Cancer*. 2023;33(5):649-666.
2. Plante M, Reuss A, Bouwer V, et al. Simple versus Radical Hysterectomy in Women with Low-Risk Cervical Cancer (SHAPE Trial). *N Engl J Med*. 2024;390(9):789-800.
3. Schmeler KM, Pareja R, Blanco AL, et al. ConCerv: A Prospective Trial of Conservative Surgery for Low-Risk Early-Stage Cervical Cancer. *Int J Gynecol Cancer*. 2021;31(10):1317-1325.
4. Perkins RB, Guido RS, et al. 2019 ASCCP Risk-Based Management Consensus Guidelines: Updates Through 2023. *J Low Genit Tract Dis*. 2024;28(1):3-6.
5. World Health Organization (WHO). WHO guidelines for screening and treatment of cervical pre-cancer lesions for cervical cancer prevention, second edition. Geneva: World Health Organization; 2021.
6. Sung H, Ferlay J, Siegel RL, et al. Global Cancer Statistics 2020: GLOBOCAN Estimates of Incidence and Mortality Worldwide for 36 Cancers in 185 Countries. *CA Cancer J Clin*. 2021;71(3):209-249.
7. Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“. Izveštaj Registra za raku Republici Srbiji za 2024. godinu. Beograd: Institut za javno zdravlje Srbije; 2025.

PREVENCIJA RAKA GRLIĆA MATERICE

Emeritus profesor Vesna Kesić

MEDICINSKI FAKULTET UNIVERZITETA U BEOGRADU, BEOGRAD, SRBIJA

Rak grlića materice već decenijama je jedan od najvažnijih problema javnog zdravlja u celom svetu. Srbija se već dugo bori sa visokom stopom incidencije i ne malim mortalitetom od raka grlića materice. Među više od 700 000 slučajeva malignih bolesti povezanih sa infekcijom Humanim papiloma virusom rak grlića materice je na prvom mestu sa oko pet puta većim brojem obolelih žena od svih drugih HPV om izazvanih tumora zajedno. Ova, sada već potvrđena povezanost je osnova za planiranje prevencije.

Prevencija raka grlića materice ostvaruje se kroz tri osnovna stuba: primarnu, sekundarnu i tercijernu prevenciju.

Primarna prevencija podrazumeva sprečavanje infekcije. Iako veoma važna, zdravstvena edukacija nema značajn efekat na smanjenje učestalosti i tek pojavom vakcine protiv infekcije Humanim papiloma virusom može se govoriti o stvarnoj primarnoj prevenciji. Sada je prošlo već dvadeset godina od kako su uvedene prvi programi HPV vakcinacije i rezultati koje oni pokazuju su veoma uverljivi u prilog profilaktičke vakcinacije dečaka i devojčica od 9 do 15 god.

Skrining je mera sekundarne prevencije i cilj mu je otkrivanje cervikalnog kancera u ranoj fazi i još važnije, otkrivanje prekancera. I kada zaživi vakcinacija, skrining će ostati neizostavni deo prevencije. Od uvođenja skrining programa koristio se citološki pregled brisa grlića materice (Papanikolau test), jednostavan, brz, dovoljno tačan i jeftin. Zemlje koje su pre više decenija uvele nacionalne organizovane programe skrininga zasnovane na citologiji za skoro 90% su smanjile učestalost i smrtnost od raka grlića materice. Od saznanja da je perzistentna infekcija tipovima visokog rizika HPV usko povezana sa nastankom raka grlića, izmenila se metodologija skrininga, pa sve više zemalja prelazi na skrining primarnim HPV testom. Ovakav koncept skrininga predviđa ređe testiranje sa početkom od 35 godina, jer je do tada veoma velika učestalost HPV infekcije koja se u 85% slučajeva spontano eliminiše u roku od dve godine.

I konačno, tercijerni skrining je otklanjanje premalignih promena grlića materice otkrivenih skriningom. Danas postoje jednostavne i efikasne metode kao što je elektroekscizija (LLETZ/LEEP) koja je skoro u potpunosti zamenila klasičnu konizaciju nožem.

Sve ove mere moraju biti detaljno planirane i precizno izvedene, a u tom ozbiljnom zadatku, treba da učestvuju ne samo ginekolozi, nego i donosioci odluka i svi sublekti društva koji mogu doprineti uspehu programa prevencije raka grlića materice.

HIRURGIJA I KARCINOM GRLIĆA MATERICE

Doc dr Lazar Nejković

GINEKOLOŠKO- AKUŠERSKA KLINIKA "NARODNI FRONT"

Karcinom grlića materice predstavlja jedan od najčešćih maligniteta kod žena, a hirurško lečenje ostaje osnovni terapijski modalitet kod pacijentkinja sa ranim stadijumom bolesti. Izbor optimalnog hirurškog pristupa zavisi od stadijuma bolesti, veličine tumora, dubine stromalne invazije, prisustva limfovaskularne invazije, statusa limfnih čvorova, histopatološkog tipa tumora, kao i reproduktivnih planova pacijentkinje. Savremena hirurgija obuhvata širok spektar procedura, od konizacije i operacija sa očuvanjem fertiliteta do jednostavne i radikalne histerektomije, uz procenu regionalnih limfnih čvorova primenom biopsije sentinel limfnog čvora ili karlične limfadenektomije.

Poslednjih godina rezultati velikih kliničkih studija značajno su promenili koncept hirurškog lečenja ranog stadijuma karcinoma grlića materice. Umesto univerzalnog radikalnog pristupa, sve više se primenjuje personalizovana hirurgija, prilagođena individualnom riziku pacijentkinje. Rezultati savremenih istraživanja ukazuju da kod pažljivo selektovanih pacijentkinja manje radikalni hirurški zahvati mogu obezbediti istu onkološku sigurnost uz značajno manji morbiditet i bolji kvalitet života.

Cilj predavanja je prikaz savremenih principa hirurškog lečenja karcinoma grlića materice, kriterijuma za izbor obima hirurškog zahvata i mesta deskalacije hirurgije u svetlu najnovijih naučnih

dokaza, sa posebnim osvrtnom na personalizovani pristup lečenju i njegov uticaj na onkološke i funkcionalne ishode.

Literatura:

1. Cibula D, Planchamp F, Fischerova D, et al. ESGO/ESTRO/ESP Guidelines for the management of patients with cervical cancer – Update 2023. *Int J Gynecol Cancer*. 2023.
2. Plante M, et al. Simple versus Radical Hysterectomy in Women with Low-Risk Cervical Cancer (SHAPE Trial). *N Engl J Med*. 2024.
3. Schmeler KM, Pareja R, Blanco AL, et al. ConCerv: A Prospective Trial of Conservative Surgery for Low-Risk Early-Stage Cervical Cancer. *Int J Gynecol Cancer*. 2021;31(10):1317–1325.
4. Ramirez PT, Frumovitz M, Pareja R, et al. Minimally Invasive versus Abdominal Radical Hysterectomy for Cervical Cancer (LACC Trial). *N Engl J Med*. 2018;379:1895–1904.
5. Bhatla N, Aoki D, Sharma DN, Sankaranarayanan R. Cancer of the cervix uteri. *Int J Gynaecol Obstet*. 2018;143(Suppl 2):22–36.

HPV GENOTIPIZACIJA KAO ALAT U PROCENI RIZIKA NAKON LEČENJA HSIL/CIN2-3: DA LI GENOTIP MENJA KLINIČKE ODLUKE?

Ass. dr Jelena Štulić

GINEKOLOŠKO-AKUŠERSKA KLINIKA „NARODNI FRONT“, BEOGRAD

Uvod: Infekcija visokorizičnim humanim papiloma virusom (hrHPV), naročito genotipovima HPV16 i HPV18, predstavlja ključni etiološki faktor u nastanku i progresiji cervikalnih intraepitelnih lezija visokog stepena (HSIL/CIN2-3). Pored dijagnostičke uloge, HPV genotipizacija sve više dobija na značaju u proceni rizika od rezidualne i rekurentne bolesti nakon ekscizionog lečenja, omogućavajući individualizaciju postterapijskog praćenja. **Materijal i metode:** Retrospektivna studija obuhvatila je 150 pacijentkinja podvrgnutih konizaciji grlića materice zbog HSIL/CIN2-3 u GAK „Narodni front“ tokom 2025. godine. Analizirani su distribucija visokorizičnih HPV genotipova, starost pacijentkinja, citološki i kolposkopski nalazi, konačni patohistološki nalaz nakon konizacije i status hirurških ivica. Ispitivana je povezanost HPV genotipa sa patohistološkim nalazom i pokazateljima povećanog rizika za rezidualnu bolest. **Rezultati:** Studija je obuhvatila 150 pacijentkinja prosečne starosti 37,8 godina. HPV16 bio je najzastupljeniji visokorizični genotip i registrovan kod 49,7% pacijentkinja, dok je HPV18 bio prisutan kod 8,6%, a ostali visokorizični genotipovi kod 35,0%. Podudarnost inicijalnog biopsijskog i konačnog patohistološkog nalaza nakon konizacije iznosila je 71,2%, dok je kod 18,4% pacijentkinja nakon konizacije utvrđen viši stepen lezije u odnosu na inicijalnu biopsiju ($p=0,032$). Pozitivne hirurške ivice registrovane su kod 17,8% pacijentkinja, uz tendenciju njihove češće zastupljenosti kod HPV16 pozitivnih ispitanica, bez dostizanja statističke značajnosti ($p=0,064$). **Zaključak:** HPV genotipizacija predstavlja važan alat u proceni rizika kod pacijentkinja sa HSIL/CIN2-3. Visoka zastupljenost HPV16 i njegoa povezanost sa nepovoljnijim patohistološkim karakteristikama ukazuju da ovaj genotip može doprineti stratifikaciji rizika i planiranju postterapijskog praćenja. Dalja prospektivna istraživanja sa postterapijskim HPV testiranjem potrebna su radi procene značaja perzistencije HPV infekcije u predviđanju rezidualne i rekurentne bolesti.

Literatura:

1. Perkins RB, Guido RS, Castle PE, et al. 2019 ASCCP Risk-Based Management Consensus Guidelines for Abnormal Cervical Cancer Screening Tests and Cancer Precursors. *J Low Genit Tract Dis*. 2020;24(2):102-131.
2. Perkins RB, Guido RS, et al. 2019 ASCCP Risk-Based Management Consensus Guidelines: Updates Through 2023. *J Low Genit Tract Dis*. 2024;28:3-6.
3. Arbyn M, Redman CWE, Verdoodt F, et al. Incomplete excision of cervical precancer as a predictor of treatment failure: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Oncology*. 2017;18(12):1665-1679.
4. Kocken M, Helmerhorst TJM, Berkhof J, et al. Risk of recurrent high-grade cervical intraepithelial neoplasia after successful treatment: a long-term multi-cohort study. *The Lancet Oncology*. 2011;12(5):441-450.
5. Schiffman M, Wentzensen N. Human papillomavirus infection and the multistage carcinogenesis of cervical cancer. *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*. 2013;22(4):553-560.

30 GODINA SKRININGA I LEČENJA ŽENA OD RAKA GRLIĆA MATERICE U ZAJEČARU

Vera Najdanović Mandić

ORDINACIJA "HARMONY" ZAJEČAR

Uvod: Redovni sistematski ginekološki pregledi su neophodni za rano otkrivanje i efikasno lečenje preinvazivnih i invazivnih promena na grliću materice. Zbog dostupnosti grlića materice pregledu i postojanja Papanikolau testa, kao i obrazovanosti i obučenosti ginekologa incidenca ovog tumora u svetu se smanjuje. U Evropi incidenca obolelih žena od raka grlića materice je jednocifrena i to u Finskoj 3,4 na 100.000 žena, dok je u Švajcarskoj 4,2. Srbija ima dvocifrenu incidencu obolelih od raka grlića materice i prema registru za rak iz 2025. za 2024. iznosi za Centralnu Srbiju 30,8 a Zaječarski okrug je u vrhu Srbije po broju obolelih žena sa incidencom 41,5 na 100.000. **Cilj rada** je pokazati učestalost raka grlića materice u periodu od 1996 - 2025; starostnu strukturu obolelih i metode lečenja u Zaječaru kao i doprinos sistematskih pregleda u dijagnostici ovog malignog oboljenja.

Metod rada je retrospektivno ispitivanje i analiza medicinske dokumentacije, koja se sastoji od citološko-kolposkopskih zdravstvenih kartona, histopatološkog i operativnog protokola hiruški rešenih slučajeva, kao i evidencije o sistematskim pregledima žena u periodu 1996 - 2025. godine na ginekološkom odeljenju u Zaječaru. Podaci su obrađeni i prikazani tabelarno i grafički. **Rezultati rada:** Od 1996 - 2025. urađeno je 66.210 ginekoloških pregleda sa Papa testom. Tokom tog perioda 816 žena je lečeno od raka grlića materice operacijom, operacijom i zračno i samo zračno. Od preinvazivnog i mikroinvazivnog raka grlića materice lečene su operativno 499 žena (61,15%). Od 499 žena, 315 (38,60%) je operisano konizacijom (pretežno mlađe žene) dok su se starije žene, njih 184 (22,55%) odlučile za histerektomiju. Od invazivnog raka grlića materice operisano je i zračeno 146 (17,89%). Samo zračnu terapiju imalo je 171 žena (20,96%) u inoperabilnom stadijumu i one nisu dolazile na sistematske preglede u poslednjih pet godina.

Zaključak: Rezultati istraživanja ukazuju na značaj sistematskih pregleda u otkrivanju rakagrlića materice posebno preinvazivnog i mikroinvazivnog karcinoma. U cilju smanjenja broja obolelih i otkrivanju što većeg broja žena u početnom stadijumu karcinoma grlića materice potrebno je uvesti osim klasične kolposkopije i novine kako u načinu uzimanja Papa briseva tako i u unapređenju interpretacije samih Papa nalaza uz primenu HPV tipizacije. U svetu se sve više koristi HPV tipizacija, kao primarni skrining te bi i kod nas to doprinelo boljim rezultatima. U prevenciji ovog oboljenja pored zdravih stilova života značajna je i HPV vakcina.

Literatura:

1. R. Živadinović, A. Petrić, A. Živadinović, L. Živadinović: Skrinig na karcinom grlića materice u peri i postmenopauzi, Zbornik radova 67. Ginekološko-akušerska nedelja, str. 122–126, 23–24.05.2024. Beograd.
2. Vera Najdanović Mandić: Rak grlića materice u menopauzi u Zaječaru od 1996–2023, Zbornik radova 67. Ginekološko-akušerska nedelja, str. 233–235, 23–24.05.2024. Beograd.
3. Vesna Kesić: Principi skrininga u ginekologiji, Zbornik radova 65. Ginekološko-akušerska nedelja, str. 69–70, 26–27.05.2022. Beograd.
4. Artur Bjelica: Mesto i značaj skrininga u reproduktivnoj medicini, Zbornik radova 65. Ginekološko-akušerska nedelja, str. 71–74, 26–27.05.2022. Beograd.

KONIZACIJE U ZAJEČARU 2025 GODINE

Dr Mirko Trailović

GINEKOLOŠKO-AKUŠERSKA SLUŽBA ZC ZAJEČAR

Konizacija je minimalno invanzivna dijagnostičko-terapijska hirurška procedura kojom se uklanja deo tkiva u obliku konusa sa grlića materice. Pritom ostaje očuvana reproduktivna sposobnost žene. Cilj rada je prikazati broj konizacija u Zaječaru u 2025 godini, starosnu distribuciju kao i rezultate hP nalaza. Kao metod je korišćeno retrospektivno ispitivanje i analiza medicinske dokumentacije za 2025 godinu koja se sastoji od protokola operativnih intervencija i protokola hP rezultata.

Rezultati rada: U 2025 godini je u Zaječaru urađeno 17 konizacija od kojih je kod 7 urađen Loop/LEEP ekscizija a kod ostalih 10 klasična (hladna) konizacija. Zaključak je da je Loop/LEEP ekscizija visoko efikasna metoda za uklanjanje abnormalnih promena na grliću materice čije su glavne prednosti minimalna invanzivnost, manje komplikacija, kraći oporavak i očuvanje funkcije grlića. Glavni

nedostaci su što uzorak tkiva za analizu može biti blago termički oštećen i što je ponekad neophodno ponoviti operativni zahvat.

Literatura:

1. R. Živadinović, A. Petrić, A. Živadinović, L. Živadinović: Skrinig na karcinom grlića materice u peri i postmenopauzi, Zbornik radova 67. Ginekološko-akušerska nedelja, str. 122–126, 23–24.05.2024. Beograd.
2. Vera Najdanović Mandić: Rak grlića materice u menopauzi u Zaječaru od 1996–2023, Zbornik radova 67. Ginekološko-akušerska nedelja, str. 233–235, 23–24.05.2024. Beograd.
3. Vesna Kesić: Principi skrininga u ginekologiji, Zbornik radova 65. Ginekološko-akušerska nedelja, str. 69–70, 26–27.05.2022. Beograd.
4. Artur Bjelica: Mesto i značaj skrininga u reproduktivnoj medicini, Zbornik radova 65. Ginekološko-akušerska nedelja, str. 71–74, 26–27.05.2022. Beograd.

ISTORIJAT GINEKOLOŠKO-AKUŠERSKE SLUŽBE U ZAJEČARU

Vera Najdanović Mandić

ORDINACIJA "HARMONY" ZAJEČAR

Danas je teško zamisliti bolnicu smeštenu u privatnoj kući, sa samo 20 postelja. Upravo tako je izgledala prva bolnica u Zaječaru, otvorena davne 1868.godine, kada je grad imao oko 3.500 stanovnika. Tri godine kasnije, 1871.godine, u Zaječar dolazi Stevan Mačaj, koji počinje da radi kao okružni fizikus i postaje prvi ginekolog-akušer na ovom prostoru (slika 1).

Slika 1. Dr Stevan Mačaj

***Dr Stevan Mačaj**, rođen 1823. godine u Budimu, magistrirao je hirurgiju i akušerstvo, a od 1854. godine bio je doktor medicine. Smatra se prvim ginekologom na ovom prostoru. U Zaječaru je radio 14 godina, od 1871. do penzionisanja 1885. godine. Bio je i osnivač Srpskog lekarskog društva (SLD) u Zaječaru.*

Grad se širi, a broj stanovnika raste na oko 9.000, što dovodi i do povećanih potreba za lečenjem. Kapacitet bolnice se uvećava, zbog čega je bilo neophodno da se bolnica više puta seli.

Konačno, 1906. godine počinje izgradnja namenski građenog objekta za novu bolnicu, na njenoj današnjoj lokaciji. Na drugom spratu bilo je izdvojeno porodilište. Kada je bolnica počela sa radom 1912. godine, bila je jedna od najuređenijih bolnica u Kraljevini Srbiji. Imala je kupatila, vodovod i ukupno 300 postelja.

Slika 2. Bolnica u Zaječaru na početku 20.

veka

U bolnici su radile četiri babice: Sofija Dragutinović, Julijana Nađ Timička, Jelena Jankovička i Marija Milosavljevička.

Između dva svetska rata, od 1924. godine, dr Stavra Hristić (slika 3) radio je kao šef Ginekološkog odeljenja. Postoji podatak da je, izvesno vreme pre njega, šefica odeljenja bila dr Ljubica Magazinović.

Slika 3. Dr Stavra Hristić

***Dr Stavra Hristić** bio je prvi specijalista ginekologije i akušerstva (GiA) u Zaječaru. Studije medicine završio je u Nansiju, a specijalizaciju u Beogradu. Pored lekarske prakse, dr Hristić je, zajedno sa dr Ljubicom Magazinović, bio i predavač u Medicinskoj školi za babice u Beogradu.*

Od 1935. godine, na mesto šefa Ginekološko-akušerskog odeljenja (GiA) u Zaječaru dolazi dr Krunoslav Popović, koji na toj funkciji ostaje 23 godine, sve do 1958. godine, kada odlazi u Beograd. Dr Popović je obavljao i funkciju upravnika Bolnice u Zaječaru.

Slika 4. Osoblje Bolnice u Zaječaru iz 1945. g. - **dr Krunoslav Popović** u donjem redu, prvi sa desne strane

Drugi svetski rat ostavio je teške posledice na bolnicu i znatno je narušio njeno stanje. Posledice ratnih razaranja bile su takve da se drugi sprat, na kojem se nalazila Ginekološko-akušerska služba, nije mogao koristiti zbog prokišnjavanja.

Vremenom je bolnica obnovljena, pa se 1951.godine Ginekološko-akušerska služba vraća na drugi sprat, koji je tada delila sa pedijatrijom. Godine 1953, odlukom Ministarstva zdravlja Srbije, Bolnica u Zaječaru postaje bolnica prve kategorije. akušerstvo se odvaja od ginekologije i zauzima ceo sprat bolnice.

U narednim godinama u službu dolaze novi lekari: 1955. godine dr Mileva Veličković (slika 6), 1957. godine dr Radoslav Paunović (slika 8) i 1958. godine dr Stanoje Pavlović (slika 7).

Slika 5. Osoblje Ginekološko-akušerske službe Bolnice u Zaječaru, 1950-ih godina.

Slika 6. Prim. dr Mileva Veličković

Prim. dr Mileva Veličković rođena je 1923. godine u Valjevu. Studije medicine završila je u Beogradu 1953. godine, nakon čega odmah dolazi u Zaječar. Specijalizaciju iz ginekologije započela je 1955. godine, a završila 1959. godine u Beogradu.

Dugo je bila jedina žena ginekolog na teritoriji Timočke krajine. U Ginekološko-akušerskoj službi ostala je do penzionisanja 1989. godine. Bila je dugogodišnji rukovodilac Akušerskog odeljenja, a predavala je i u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru.

Objavila je i saopštila veći broj stručnih radova iz oblasti ginekologije i akušerstva, na osnovu čega je dobila zvanje primarijusa. Dobitnica je Ordena rada sa srebrnim zracima i Nagrade oslobođenja grada Zaječara 1971. godine.

Slika 7. Prof. prim. dr sci. Stanoje Pavlović

Prof. prim. dr sci. Stanoje Pavlović rođen je 1925. godine. Bio je učesnik Narodnooslobodilačke borbe (NOB). Medicinski fakultet u Beogradu završio je 1951. godine, nakon čega je počeo da radi u svom rodnom kraju, u Ražnju. Specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva završio je 1957. godine. U Zaječar dolazi 1958. godine, gde radi do 1964. godine, a za to vreme obavlja i funkciju šefa Ginekološko-akušerske službe. Svoju karijeru nastavlja u Nišu, gde je od 1964. do 1976. godine rukovodio Ginekološko-akušerskom klinikom.

Doktorirao je 1965. godine iz oblasti citologije, a iste godine izabran je za docenta na Medicinskom fakultetu u Nišu. Za redovnog profesora izabran je 1976. godine. Obavljao je i funkciju dekana Medicinskog fakulteta u Nišu u periodu od 1971. do 1973. godine.

Stručno se usavršavao u Evropi, Americi, Rusiji i Japanu. Do 1986. godine objavio je 260 naučnih i stručnih radova. Obavljao je i brojne dužnosti u strukovnim organizacijama, kako u zemlji, tako i u inostranstvu.

Dobitnik je brojnih priznanja, među kojima su Nagrada oslobođenja grada Niša 1971. godine, izbor za redovnog člana Medicinske akademije nauka 1976. godine i godišnja nagrada Srpskog lekarskog društva za naučno istraživački rad 1980. godine.

Slika 8. Prim. dr sci. Radoslav Paunović

Prim. dr sci. Radoslav Paunović rođen je 1926. godine, u selu Vučići kod Kragujevca. Školovao se u Kragujevcu, a Medicinski fakultet u Beogradu završio je 1955. Po dolasku u Zaječar najpre započinje specijalizaciju iz hirurgije. Zbog potreba bolnice 1957. prelazi na GiA odeljenje. Specijalizaciju je završio 1961. u Beogradu: 1964. postaje načelnik GiA službe u 38. godini, a 1965. dobija zvanje primarijusa. Usavršavao se u Francuskoj, odakle donosi nova znanja i tehnike (Fanenštilov rez, izbacio je iz upotrebe kopčice i uveo ušivanje koncem, itd.). 1978. postaje doktor medicinskih nauka, jedini u Srbiji u to vreme van fakultetskih centara. Dvanaest godina je predavao i u srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru.

Prim. dr sci. Radoslav Paunović objavio je 120 radova u Timočkom glasniku i 145 stručnih radova i rasprava u stručnim časopisima. Izvršio je ukupno 8.229 operacija. Četrnaest godina obavljao je različite odgovorne rukovodeće funkcije, a načelnik Ginekološko-akušerske službe bio je 24 godine, sve do 1988. godine. U penziju je otišao 1992. godine.

Za svoj stručni rad dobio je 20 diploma i zahvalnica, Nagradu „dr Nikola Hadži Nikolić“ GAS-a, dva Ordena rada sa zlatnim vencem i srebrnim zracima, kao i Nagradu oslobođenja grada Zaječara 1965. godine.

Slika 9. Osoblje ginekološko-akušerske službe 1960. godine

Tokom šezdesetih godina Ginekološko-akušerska služba (GiA) nastavlja da se razvija i širi (slika 9). U službu dolaze novi lekari: dr Miodrag Jelenković 1963. godine (slika 10), dr Todor Živković 1964. godine (slika 11) i dr Jovan Vasiljević 1965. godine (slika 12).

Slika 10. Prim. dr Miodrag Jelenković

Prim. dr Miodrag Jelenković rođen je 1931. godine u Beogradu. Specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva završio je 1967. godine. Jedno vreme bio je šef Akušerskog odeljenja. Pregledao je na hiljade žena, obavio brojne hirurške intervencije i učestvovao u velikom broju porođaja.

Posebno se zalagao za organizaciju sistematskih pregleda žena na području opštine Zaječar, sa ciljem ranog otkrivanja karcinoma grlića materice. Objavio je i saopštio veći broj stručnih radova, na osnovu čega je dobio zvanje primarijusa.

Godine 1976. preselio se u Beograd, gde je radio na različitim funkcijama u organizaciji zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja, ali se više nije bavio ginekologijom.

Dobitnik je Nagrade oslobođenja grada Zaječara za 1972. godinu.

Slika 11. Prim. dr Todor Živković

Prim. dr Todor Živković rođen je 1934. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet u Beogradu završio je 1960. godine. Kao lekar stažista radio je u Postojni, Vipavi i Ilirskoj Bistrici u Sloveniji.

U Zaječaru radi od 1961. godine, najpre kao terenski lekar, a od 1964. godine na Odeljenju ginekologije i akušerstva. Specijalizaciju je završio 1968. godine.

Tokom svog dugogodišnjeg rada obavio je više hiljada porođaja i operacija, kao i na desetine hiljada pregleda, uključujući i sistematske preglede. Objavio je i saopštio veći broj stručnih radova, na osnovu čega je krajem sedamdesetih godina dobio zvanje primarijusa.

Tokom osamdesetih godina bio je šef Ginekološkog odseka, a od 1992. godine do penzionisanja 2000. godine bio je šef Dispanzera za žene. Bio je član Upravnog odbora Medicinskog centra Zaječar, dugogodišnji sudski veštak, kao i profesor u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru.

Za svoj stručni rad i angažovanje dobio je priznanje Ginekološko-akušerske sekcije Srpskog lekarskog društva.

Slika 12. Prim. dr Jovan Vasilijević

Prim. dr Jovan Vasilijević rođen je u Novom Koritu 1927. godine. Bio je učesnik Narodnooslobodilačke borbe (NOB). Nakon završenog Medicinskog fakulteta u Beogradu radio je u Hrvatskoj i Vojvodini, a potom dolazi u Zaječar, gde je prvobitno konkurisao za specijalizaciju iz radiologije.

Međutim, zbog tadašnjih potreba bolnice, opredelio se za specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva, koju je završio 1969. godine. Dugi niz godina predavao je u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru.

Objavio je više od 30 stručnih radova, a 1980. godine dobio je zvanje primarijusa. Bavio se citologijom i bio šef Citološke laboratorije sve do penzionisanja 1993. godine. Zahvaljujući njegovom angažovanju, Zaječar je među prvim gradovima u Srbiji započeo masovne sistematske preglede žena tokom sedamdesetih godina. Bio je uspešan operator i iskusan akušer.

Godine 1967. Ginekološko-akušersko odeljenje dobija zaseban objekat, dvospratnu zgradu površine 1.560 m² (Slika 13). Ova zgrada i danas ima istu namenu, 59 godina kasnije, odolevajući zubu vremena, uz određene sanacije, naročito nakon oštećenja 1999. godine.

Slika 13. Zasebni objekat Ginekološko-akušerskog odeljenja, izgrađen 1967. godine

Novi objekat bio je opremljen sopstvenom operacionom salom i savremenom opremom, među kojom su bili hirurški sto i aparat za anesteziju. Odeljenje je dobilo i kolposkop, opremu za citodijagnostiku i kardiotokograf. U prizemlju su se nalazili prostor za prijemno-trijažni rad i prostor za ambulantne intervencije.

Nova oprema omogućila je da se tokom sedamdesetih godina započne sa organizovanim sistematskim pregledima žena. Prema dostupnim podacima, 1971. godine pregledano je oko 10.500 žena, starosti od 25 do 65 godina, što je u to vreme predstavljao najveći broj pregledanih žena na području Srbije.

Tokom sedamdesetih godina, u saradnji sa Medicinskim fakultetom u Nišu i Zavodom za tehničku saradnju sa inostranstvom, organizovana je bolnica u Zuariju, u Libiji. Deo medicinskog kadra iz Zaječara odlazi da radi u toj bolnici.

Istovremeno, Ginekološko-akušerska služba (GAS) u Zaječaru nastavlja da se razvija i proširuje dolaskom novih, mladih lekara: dr Vencislav Milavec 1971. godine (Slika 16), dr Biljana Mikijeljević 1973. godine (Slika 17), dr Slavka Jovanović 1976. godine (Slika 19) i dr Slobodan Milošević 1977. godine (Slika 18).

Slika 14. Lekari ginekološko-akušerske službe u Zaječaru

Sede (s leva na desno): Jovan Vasiljević, Mileva Veličković, Radoslav Paunović, Todor Živković, Slobodan Milošević, Vencislav Milavec i Biljana Mikijeljević; **Stoje**: Vera Najdanović-Mandić, Zoran Roško, Ljubica Milošević, Slobodan Žikić.

Slika 15. Osoblje ginekološko-akušerske službe osamdesetih godina

Slika 16. Prim. dr Vencislav Milavec

Prim. dr Vencislav Milavec rođen je 1936. godine u Skoplju. Školovao se u Zaječaru, a Medicinski fakultet u Skoplju završio je 1964. godine. U Zaječaru je počeo da radi 1966. godine, a specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva započeo je 1971. i završio 1975. godine u Beogradu.

Bio je prvi lekar u Zaječaru koji je započeo primenu ginekološke ultrazvučne dijagnostike. Obavio je veliki broj hirurških zahvata i porođaja, a bavio se i organizacijom rada dispanzerske službe. Bio je dugogodišnji predavač u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru.

Od 1988. do 1996. godine obavljao je funkciju načelnika Ginekološko-akušerske službe, a od 1983. do 1986. godine bio je i zamenik upravnika Bolnice. U penziju je otišao 2001. godine.

Dobitnik je Ordena rada sa srebrnim vencem 1981. godine i Nagrade oslobođenja grada Zaječara 1988. godine.

Slika 17. Prim. dr Biljana Mikijeljević

Prim. dr Biljana Mikijeljević rođena je 1942. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet u Beogradu završila je 1968. godine. Nakon toga je pet godina radila na Pedijatrijskom odeljenju, a 1973. godine prelazi u Ginekološko-akušersku službu, gde je specijalizaciju završila 1977. godine.

Bavila se perinatologijom, a za svoj rad dobila je zahvalnicu Sekcije. Iz ove oblasti objavila je veći broj stručnih radova, na osnovu kojih je stekla zvanje primarijusa. Deset godina predavala je u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru.

Od 2000. do 2005. godine obavljala je funkciju šefa Dispanzera za žene, kada odlazi u penziju (podaci dobijeni u razgovoru sa dr Biljanom Mikijeljević).

Slika 18. Dr Slobodan Milošević

Dr Slobodan Milošević rođen je 1946. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet završio je u Nišu. Specijalizaciju iz ginekologije započeo je u Libiji, a završio u Beogradu 1979. godine. U Zaječaru je počeo da radi kao specijalizant ginekologije 1977. godine.

Aktivno se bavio operativnim radom, a stručno se usavršavao u Ljubljani i Novom Sadu. Nastavio je razvoj ultrazvučne dijagnostike, a subspecijalizaciju iz ove oblasti završio je kod prof. dr Kurjaka. Uspešno se bavio i problemima steriliteta.

Bio je član predsedništva Ginekološko-akušerske sekcije u dva mandata, od 2000. do 2008. godine, sudski veštak iz oblasti ginekologije i akušerstva i mentor specijalizantima na medicinskim fakultetima u Nišu i Beogradu. Pomagao je brojnim kolegama u stručnom usavršavanju.

Radio je i kao profesor u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru. Aktivno je učestvovao u radu Sindikata hirurške grupe, kao i u radu Upravnog odbora Zdravstvenog centra Zaječar. Funkciju načelnika Ginekološko-akušerske službe obavljao je 2002. godine.

U penziju je otišao 2012. godine. Iste godine dobio je Nagradu Srpskog lekarskog društva za životno delo.

Slika 19. Dr Slavka Jovanović

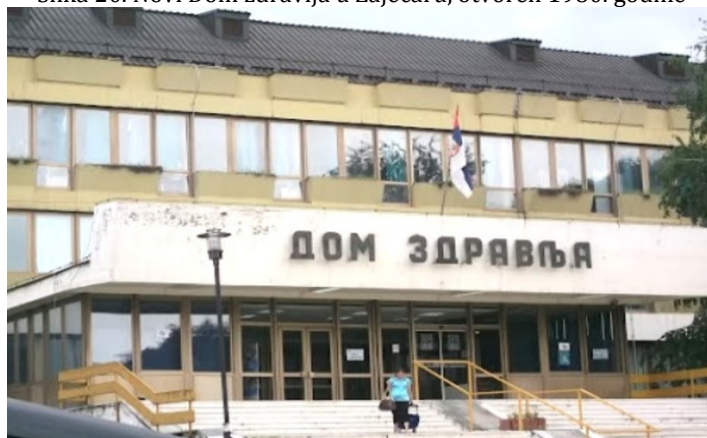
Dr Slavka Jovanović rođena je 1948. godine u Lenovcu kod Zaječara. Medicinski fakultet završila je 1972. godine u Nišu. Specijalizaciju iz ginekologije započela je 1976. godine, a završila 1980. godine u Beogradu.

Bila je odličan operator i mentor specijalizantima, a svojim znanjem i iskustvom pomogla je mnogim lekarima na početku njihove karijere. Funkciju načelnika Ginekološko-akušerske službe obavljala je od 1996. do 2001. godine, nakon čega je bila savetnik. Na mesto načelnika vraća se u drugom mandatu, od 2009. do 2011. godine.

U penziju je otišla 2014. godine.

Godine 1980. počinje sa radom novi Dom zdravlja u Zaječaru, ukupne površine 7.845 m² (Slika 20).

Slika 20. Novi Dom zdravlja u Zaječaru, otvoren 1980. godine

Poseban deo Doma zdravlja činio je amfiteatar sa 180 sedišta, opremljen za savremeno prikazivanje stručnih radova, kao i Dispanzer za žene.

U dispanzeru su obavljani sistematski pregledi sa ciljem ranog otkrivanja karcinoma kod žena, savetovališta za trudnice, sterilitet i kontracepciju, patronaža odojčadi i babinjara, redovni specijalistički pregledi, kao i drugi ambulantni poslovi. Posebna pažnja bila je posvećena razvoju citološke dijagnostike.

Za obavljanje navedenih poslova primani su novi lekari i upućivani na stručno usavršavanje. U Ginekološko-akušersku službu pristigla je nova generacija lekara: dr Slobodan Žikić 1982. godine (Slika 21), dr Vera Najdanović 1985. godine (Slika 22), dr Ljubica Milošević 1988. godine (Slika 23) i dr Nadežda (Nada) Jovanović 1989. godine.

Slika 21. Dr Slobodan Žikić

Dr Slobodan Žikić rođen je 1948. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet završio je u Nišu. U Ginekološko-akušersku službu u Zaječaru dolazi 1982. godine, a specijalizaciju iz ginekologije završava 1985. godine u Beogradu.

Najviše se bavio operativnim radom. Bio je dugogodišnji šef Akušerskog odeljenja, a u periodu od 2002. do 2004. godine obavljao je i funkciju načelnika Ginekološko-akušerske službe.

U penziju je otišao 2014. godine.

Slika 22. Prim dr Vera Najdanović Mandić

Prim. dr Vera Najdanović Mandić rođena je 1955. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet u Nišu završila je 1981. godine. Specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva započela je 1985. godine, a završila 1989. godine. Posebno se bavila citologijom i kolposkopijom. Objavila je i saopštila više od 80 stručnih radova, na osnovu čega je 2004. godine dobila zvanje primarijusa. Dobitnica je diplome Citološke sekcije Srpskog lekarskog društva iz 2000. godine, zahvalnice, plakete i povelje Srpskog lekarskog društva i dugogodišnji je član Predsedništva SLD Podružnice Zaječar.

Funkciju načelnika Dispanzera za žene obavljala je u više mandata: 2006–2008, 2008–2010, 2011–2015. i 2016–2021. godine, nakon čega odlazi u penziju. Članica je predsedništva Ginekološko-akušerske sekcije u više mandata. Dobitnica je Nagrade „dr Nikola Hadži Nikolić“ za 2026. godinu. Više godina predavala je u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru.

Slika 23. Dr Ljubica Milošević

Prim. dr Ljubica Milošević rođena je 1958. godine u Nišu, gde je 1983. godine završila Medicinski fakultet. U Zaječar dolazi 1985. godine. Specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva započela je 1988. godine, a završila 1992. godine u Nišu. Objavila je veći broj stručnih radova i stekla zvanje primarijusa. Od 1990. godine predaje u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru. Od 2005. do 2009. godine obavljala je funkciju načelnika Ginekološko-akušerske službe. Godine 2009. napušta Zaječar i profesionalni rad nastavlja u Boru, gde je radila do odlaska u penziju.

Dr Nadežda Jovanović Milojević rođena je 1957. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet u Novom Sadu završila je 1983. godine, a specijalizaciju iz ginekologije u Beogradu 1990. godine. Deo specijalističkog staža provela je u Ginekološko-akušerskoj službi u Zaječaru, od 1988. do 1990. godine. Kao specijalista, u Zaječaru je radila od 1991. do 1997. godine, nakon čega profesionalni rad nastavlja u Kragujevcu, gde je radila do odlaska u penziju.

Prvi ultrazvučni aparat u zaječarskoj bolnici bio je u sastavu Radiološke službe od 1984. godine. Aparat su koristili i ginekolozi, sve do 1998. godine, kada Ginekološko-akušerska služba dobija sopstveni ultrazvučni aparat u okviru Dispanzera za žene.

Od tada se svi lekari tokom specijalizacije edukuju za primenu ultrazvučne dijagnostike.

Tokom ovog perioda dolazi i do značajnih kadrovskih promena u Ginekološko-akušerskoj službi, kojoj se pridružuje veći broj novih lekara: dr Zoran Roško 1990. godine (Slika 24), dr Dragoslav Kalinović 1994. godine (Slika 25), dr Branko Ivković 1995. godine (Slika 26), dr Biljana Popović 1995. godine (Slika 27), dr Mirko Trailović 2000. godine (Slika 28) i dr Zoran Radivojević 2008. godine (Slika 29).

Slika 24. Dr Zoran Roško

Dr Zoran Roško rođen je 1961. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet u Beogradu završio je 1986. godine. Specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva započeo je 1990. godine, a završio 1994. godine u Beogradu. Bavi se ultrazvučnom dijagnostikom, ginekološkom endokrinologijom i sterilitetom, uz ostali stručni rad u oblasti ginekologije i akušerstva.

Bio je šef Akušerskog odeljenja i načelnik Dispanzera za žene tokom 2010. i 2011. godine. Funkciju načelnika Ginekološko-akušerske službe obavljao je od 2012. do 2020. godine. U penziju je otišao 2026. godine.

Slika 25. Prim. dr Dragoslav Kalinović

Prim. dr Dragoslav Kalinović rođen je 1960. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet završio je u Nišu. Specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva započeo je 1994. godine, a završio 1999. godine u Beogradu.

Na osnovu objavljenih stručnih radova stekao je zvanje primarijusa. Predaje u Srednjoj medicinskoj školi u Zaječaru. Tokom svoje karijere obavljao je veći broj odgovornih funkcija, kako u Ginekološko-akušerskoj službi, tako i u zaječarskoj bolnici.

Od 2020. godine obavlja funkciju načelnika Ginekološkog odeljenja.

Slika 26. Dr Branko Ivković

Dr Branko Ivković, rođen je 1961. godine u Nišu, gde je završio Medicinski fakultet 1988. Specijalizaciju iz ginekologije započinje u Zaječaru 1995. i završava 1999. U Nišu. U GAS Zaječar radi do 2002, kada prelazi u Niš i nastavlja sa radom.

Slika 27. dr Biljana Popović

Dr Biljana Popović rođena je 1965. godine u Zaječaru. Medicinski fakultet završila je u Beogradu. Specijalizaciju iz ginekologije započela je 1995. godine, a završila 1999. godine.

Posebno se bavila citodijagnostikom. Funkciju šefa Dispanzera za žene obavljala je u periodu od 2004. do 2008. godine. Ginekološko-akušersku službu napušta 2009. godine, nakon čega otvara privatnu ginekološku ordinaciju.

Slika 28. Dr Mirko Trailović

Dr Mirko Trailović je rođen u Zaječaru 1972. godine. Medicinski fakultet u Nišu završava 1997. Specijalizaciju iz ginekologije započinje 2000. i završava je 2005. u Beogradu. Bavi se operativnim radom i akušerstvom.

Dobitnik je Zahvalnice SLD za 2025. godinu.

Slika 29. Dr Zoran Radivojević

Dr Zoran Radivojević rođen je u Zaječaru 1965. godine. Medicinski fakultet završio je u Krajevici 1991. godine, gde je obavio i specijalizaciju iz ginekologije u periodu od 1999. do 2004. godine.

Tokom 2005. godine volontirao je u Ginekološko-akušerskoj službi u Zaječaru kao specijalista. Na istom odeljenju radio je u periodu od 2008. do 2009. godine, kada napušta Zaječar i prelazi u Dom zdravlja Boljevac, gde nastavlja profesionalni rad.

Rad Ginekološko-akušerske službe tokom 2008. godine pretrpeo je značajne promene, uslovljene zakonskim regulativama u oblasti zdravstva koje su zahtevale odvajanje primarne od sekundarne zdravstvene zaštite.

Nezadovoljstvo novonastalim stanjem dovelo je 2009. godine do kadrovskog osipanja u službi, usled odlaska troje specijalista srednje i mlađe generacije. Od preostalih lekara, troje je bilo starije od 60 godina, zbog čega se pristupilo prijemu novih specijalizanata: dr Žaklina Savić Mitić 2009. godine, dr Ivan Čikarić i dr Mladen Jolić 2010. godine, dr Maja Cukić 2012. godine i dr Dragana Todosijević Petrović 2016. godine.

Specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva završili su dr Žaklina Savić Mitić 2013. godine, dr Ivan Čikarić i dr Mladen Jolić 2014. godine, kao i dr Dragana Todosijević Petrović 2020. godine (slika 30).

Slika 30. Lekari ginekološko-akušerske službe

dr Žaklina Savić Mitić

dr Ivan Čikarić

dr Mladen Jolić

dr Maja Cukić

dr Dragana
Todosijević Petrović

Dr Žaklina Savić Mitić, rođena je 1980. godine u Zaječaru, medicinski fakultet u Nišu završila 2006. a specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva 2013. godine u Beogradu. Do 2016. radila u Zaječaru, a potom nastavila usavršavanje iz oblasti uroginekologije u inostranstvu (Gota/Erfurt) i pravi prve korake u upotrebi robotske hirurgije u ginekologiji.

Dr Ivan Čikarić, od završetka specijalizacije 2014. godine na Medicinskom fakultetu u Beogradu, dr Čikarić se istakao kao posvećen stručnjak u oblasti ginekologije i akušerstva. Učesnik je stručnih skupova, uključujući "Ginekološku nedelju" i regionalne sastanke SLD u organizaciji podružnice Zaječar, Dobitnik je Zahvalnice SLD za 2025.godinu. Član je Posebnog etičkog odbora RLKJIS 2022. godine.

Dr Mladen Jolić je specijalista ginekologije i akušerstva u Zdravstvenom centru Zaječar. Bio je načelnik Službe za zdravstvenu zaštitu žena u Domu zdravlja Zaječar od 2014. do 2019. godine, a aktivan je i u stručnom i edukativnom radu, kao učesnik i predavač na domaćim i međunarodnim stručnim skupovima. Dobitnik je Zahvalnice SLD za 2025. godinu.

Dr Maja Cukić bila je deo Ginekološko-akušerske službe Zdravstvenog centra Zaječar, gde je 2012. godine započela specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva. Svoj profesionalni put kasnije je nastavila u Nemačkoj.

Dr Dragana Todosijević Petrović, završila je Medicinski fakultet u Nišu 2008. godine, a specijalizaciju iz ginekologije i akušerstva 2020. godine. Od 2021. godine je načelnica Službe za zdravstvenu zaštitu žena Zdravstvenog centra Zaječar. Od 2023. godine angažovana je kao predavač u Medicinskoj školi u Zaječaru, gde svoje stručno znanje i iskustvo prenosi budućim zdravstvenim radnicima. Dobitnik je Zahvalnice SLD Podružnice Zaječar za 2025. godinu.

U godinama koje su usledile, služba je nastavila svoj rad, prilagođavajući se promenama u zdravstvenom sistemu, novim dijagnostičkim mogućnostima i potrebama pacijentkinja.

Zaključak

Istorijat ginekološko-akušerske službe u Zaječaru predstavlja značajan deo razvoja zdravstvene zaštite žena u Timočkoj krajini. Od osnivanja prve bolnice 1868. godine i dolaska dr Stevana Mačaja 1871. godine, služba je kroz više od jednog i po veka kontinuirano razvijala svoje prostorne, kadrovske i stručne kapacitete.

Važne etape u njenom razvoju bile su formiranje i organizovanje Ginekološko-akušerskog odeljenja, odvajanje akušerstva od ginekologije 1953. godine i izgradnja posebnog objekta 1967. godine. Dolaskom novih generacija lekara unapređivani su dijagnostika, operativni rad i akušersko zbrinjavanje, a posebno mesto zauzimaju razvoj citologije, kolposkopije i ultrazvučne dijagnostike.

Otvaranjem Dispanzera za žene 1980. godine ginekološka služba dobija još izraženiju preventivnu ulogu. Organizovani sistematski pregledi žena, savetovališni rad i rano otkrivanje malignih bolesti predstavljali su značajan doprinos unapređenju zdravstvene zaštite žena. Uvođenje savremenih dijagnostičkih metoda i kontinuirana edukacija kadra omogućili su dalje unapređivanje kvaliteta rada.

Razvoj službe obeležile su generacije lekara i medicinskih radnika koji su, pored neposrednog rada sa pacijentkinjama, učestvovali u edukaciji novih zdravstvenih kadrova i stručnom razvoju ginekologije i akušerstva. Njihov doprinos predstavlja značajan deo medicinske istorije Zaječara.

Promene u organizaciji zdravstvenog sistema nakon 2008. godine donele su nove izazove i kadrovsko osipanje, ali je prijem novih specijalizanata omogućio nastavak rada i podmlađivanje službe.

Ginekološko-akušerska služba u Zaječaru tako predstavlja primer kontinuiranog razvoja od osnovnog ginekološko-akušerskog zbrinjavanja do savremene zdravstvene zaštite žena, zasnovane na stručnom radu, savremenoj dijagnostici, prevenciji i kontinuiranoj edukaciji. Očuvanje podataka o njenom razvoju i ljudima koji su je stvarali predstavlja važan deo očuvanja medicinskog nasleđa Zaječara i Timočke krajine.

Literatura:

1. Nikolić S. Zdravstvo Zaječara, Zdravstveni centar Zaječar, 2003.
2. Najdanović Mandić V, Živković D, Aleksić A ISTORIJA GINEKOLOŠKO-AKUŠERSKE SLUŽBE U ZAJEČARU DO 2015. GODINE, Istorija medicine, TMG vol. 40, br. 4 (2015), str. 294-303.
3. Paunović P. Zdravstvena služba na području Timočke krajine pre 50 godina. Timočki medicinski glasnik. 1998;23(1-4):30-34.

PRIJATELJ SIMPOZIJUMA

FemiSan A

